

De Groene Mannetjes

neens stonden ze er, op de Krim, de Groene Mannetjes. Niemand wist wie ze waren en waar ze vandaan kwamen. Alle ogen waren gericht op president Vladimir Poetin. Wellicht zat hij hier achter. Rusland was immers in maart 2014 bezig de Krim in *no time* te annexeren. Die verdraaide Poetin gaf aanvankelijk geen krimp na de aantijgingen uit het westen. Hij ontkende in alle toonaarden. Sterker nog, Poetin noemde de gehelmde figuren met hun donkergroene uniformen zonder insignes zelfs de ‘aardige mensen’, die orde en veiligheid brachten op de Krim en later ook in het zuidoosten van Oekraïne.

De westerse wereld voelde zich beetgenomen en kreeg niet goed grip op de gebeurtenissen op de Krim en in Oekraïne. Vele acties en reacties in dit Russisch-Oekraïense conflict zijn nog steeds onverklaard gebleven. Inmiddels zijn we meer dan een jaar verder, maar opvallend genoeg heeft het conflict nog geen artikelen opgeleverd in de *Militaire Spectator*.

De westerse wereld heeft sinds de annexatie niet stilgezeten. De VS en de EU hebben sinds de zomer van 2014 vooral diplomatieke en economische sancties ingesteld, terwijl de NAVO zich richtte op mogelijke militaire stappen als onderdeel van de aloude bondgenootschappelijke ‘afschrikking’. Op de NAVO-top van september 2014, gehouden in Wales, besloten de lidstaten een *Readiness Action Plan* (RAP) op te stellen, gericht op een snelle reactie aan de randen van het NAVO-grondgebied. Bovendien zou er een *Very High Readiness Joint Task Force* (VJTF) komen. Nederland, Noorwegen en Duitsland hebben aangeboden om de *Immediate Response Force* (IRF) van de NATO

Response Force (NRF) voorlopig om te vormen tot een interim VJTF, die de NAVO binnen 48 uur kan inzetten. Daarvoor heeft Nederland in totaal 200 militairen van de Luchtmobiele Brigade van de Koninklijke Landmacht toegezegd.

Eind maart 2015 gaf *Supreme Allied Commander in Europe*, generaal Philip Breedlove, tijdens de *Future Force Conference* in Soesterberg aan dat de veiligheidssituatie in Europa is veranderd. ‘Rusland’, zo zei hij, ‘voert een *hybrid war*’. Tja, maar wat is dat nu weer? *Hybrid Warfare* is een wijze van oorlogvoering waarbij conventionele troepen, samen met *special forces*, paramilitaire groepen en lokale strijders proberen een opponent uit te schakelen.

Hybrid warfare is geen nieuw concept, maar een samenvoeging van allerlei bestaande wijzen van optreden. Een nieuwigheidje aan *hybrid warfare* is dat het zich niet alleen op het fysieke domein richt, maar ook op beïnvloeding binnen het informatiedomein. Het editoriaal van april gaf niet voor niets aan dat de Nederlandse krijgsmacht er verstandig aan doet zich, naast fysieke acties, ook juist te richten op niet-kinetische effecten en effecten in het informatiedomein.

Breedlove gaf aan dat de *hybrid war* die Rusland afgelopen jaar heeft gevoerd vooral gericht is op het ‘aanvallen van geloofwaardigheid’. Hij noemde ‘*informationally*’, in dit geval te vertalen als alles dat met de inhoud en het verspreiden van informatie te maken heeft, als het meest imposante deel van de Russische manier van *hybrid warfare*. Breedlove is er van overtuigd dat alle ingezette Russische middelen en alle operatielijnen in het *design* van Poetin zijn

gericht op het creëren van een *false narrative*, een leugen die de beeldvorming van mensen sterk bepaalt. Vooral de kracht en de snelheid van de Russische leugens hebben Breedlove verstoeld doen staan.

Het was niet alleen de snelle wijze waarop Rusland de *false narrative* over Oekraïne wist te communiceren. Ook de manier waarop Rusland in staat is geweest de *false narrative* vol te houden, heeft Breedlove ernstig aan het denken gezet. Met het volharden in leugens is de onvermurwbare Poetin in staat om een overgroot deel van de Russen en ook mensen elders in de wereld uiteindelijk van zijn gelijk te overtuigen. Ook hier geldt: de aanhouder wint. Blijft natuurlijk de grote vraag of het Russische optreden op de Krim en in Oekraïne nu als een volslagen verrassing kwam. Wie Poetin de laatste jaren heeft gevolgd, weet dat hij streeft naar *Roesski Mir*, een Russische wereld met een duidelijke eigen Russische identiteit, en dat de Krim en *Novorossija*, het zuidoosten van Oekraïne, volgens Poetin gewoonweg bij moeder Rusland horen.

Wie zich in de Russische krijgsmacht heeft verdiept, weet dat Rusland sinds 2013 een nieuwe militaire doctrine heeft ontwikkeld, de Gerasimov-doctrine. Generaal Valery Gerasimov, de huidige chef-staf van de Russische krijgsmacht, schreef in januari 2013 een opvallend artikel in de Russische militair-industriële Koerier over de nieuwe uitgangspunten in het Russische optreden. Hij ziet een scherpe scheiding tussen geüniformeerde en niet-geüniformeerde acties verdwijnen in het Russische optreden. Gerasimov gebruikt ook graag de oude Russische denkers Alexandr

Svechin en Georgii Isserson. Zij hebben in het Interbellum al aangegeven dat conflicten geleidelijk ontstaan en nimmer volgens vaste patronen zullen verlopen. Bovendien ziet Gerasimov kansen in het informatiedomein en baseert hij zich op een beproefd Russisch militair concept: *Maskirovka*. Het is een containerbegrip voor camouflage, misleiden en het verspreiden van desinformatie, waar ook het minder fraaie 'liegen en bedriegen' onder valt. Vooral afgelopen jaar heeft Rusland de Gerasimov-doctrine tijdens zijn acties op de Krim en in Oekraïne veelvuldig toegepast, tot groot ongenoegen van een woedende Oekraïense en een ontstemde westerse bevolking.

De Groene Mannetjes zijn inmiddels door de NAVO ontmaskerd als *Spetsnaz* van de Russische militaire geheime dienst. Eveneens weet de NAVO dat de Russen indirect via de separatisten tanks en artillerie hebben ingezet. Het dwong Breedlove verzuchtend op te merken: 'De militaire middelen zijn onveranderd. Het gaat er om hoe onorthodox deze middelen tegenwoordig door Rusland worden ingezet, en hoe ze vervolgens alle informatie hieromtrent verdraaien. Dat is het nieuwe in *hybrid warfare*'.

Inderdaad, dat is even wennen, want in het westen verfoeit men zulk verwerpelijk optreden. Het past niet in ons huidige ethische bewustzijn en ook niet in onze nog steeds bestaande ridderlijke opvattingen over oorlogvoering, maar het is tijd om wakker te worden. Anno 2015 zijn conventionele militaire inzetmiddelen nog steeds bitter noodzakelijk. Echter, de daadwerkelijke slag vindt plaats in het informatiedomein. Het is daarom de hoogste tijd om in dit domein aan de slag te gaan! ■